

IVAN MARKEŠIĆ
SOCIOLOG RELIGIJE

ANALIZA

NJEMAČKI PROTESTANTI POZVALI I HOMOSEKSUALCE NA UDOMLJAVANJE, A MI?

Udomljavanje nezbrinute djece teška je tema. Jako teška. Ona nije samo hrvatska, ona je sveeuropska, svesvjetska. Naime, sve je više djece za koju se njihovi roditelji ne mogu ili ne žele skrbiti ili im je to zabranjeno. Ta činjenica trebala bi stoga pogađati cijelo društvo, sve njegove institucije, od crkvenih do civilnih. Najnovija svenarodna hrvatska halabuka oko uključivanja istospolnih osoba u „kontingent“ udomitelja prijeti da prijede u žustre i isključujuće rasprave i možda, čak, i prijetnje ekskomunikacijom. Međutim, nitko se ne pita za uzroke odakle u Hrvatskoj toliki broj djece koja čekaju udomljavanje, koji su uzroci tome i odakle u jednoj državi s više od 94% kršćana, najvećim dijelom katolika, koji svakodnevno izgovaraju riječ milosrđe, tako malen broj udomitelja? Prema podacima pravobraniteljice za ravnopravnost spolova Višnje Ljubičić, broj novih udomiteljskih obitelji u Hrvatskoj u stalnom je opadanju, „posebice obitelji mlade životne dobi i višeg stupnja obrazovanja“, a „više od polovice evidentiranih udomitelja u dobi je iznad 55 godina, a 29 posto udomitelja ima završeno osnovnoškolsko obrazovanje ili nezavršenu osnovnu školu, zbog čega gospođa Ljubičić s pravom postavlja pitanje: „Nije jasno kako je oportuno te koji bi bili opravdani razlozi da se jednoj društvenoj skupini, određenoj isključivo temeljem njezine spolne orijentacije, onemogućiti pristup pružanju socijalne usluge udomiteljstva?“

A da, kako rekoh, problem udomiteljstva nije samo hrvatski problem. Prema izvješću WDR-a (Zapadnonjemačkog radija) u Düsseldorfu je početkom ove godine nedostajalo 100 udomitelja, zbog čega su se gradske vlasti i Diakonia (Socijalna služba Evangeličke crkve), unatoč prigovorima velikoga broja građana i vjernika, ciljano obratili ljudima koji ne žive u tradicionalnim obiteljima (majka – otac – dijete) sljedećim pozivom radi udomljavanja djece: „Nije važno jeste li sami ili imate partnera/ricu, živite li u istospolnoj zajednici ili ste oženjeni, jeste li muslimani ili uopće niste religiozni! Nama odgovara različitost!“ Teško je u današnjim okolnostima očekivati da će se neka hrvatska gradska uprava ili neka vjerska zajednica takvim pismom obrati javnosti ne vodeći računa o tome tko su udomitelji, koje su nacionalne i religijske pripadnosti, jesu li kršćani ili muslimani ili ateisti, koje su seksualne orijentacije, ponajprije zato što nemamo iskustva s udomljivanjem djece u homoseksualnim obiteljima i što je jako važno, to područje je potpuno neistraženo.

1 DRŽAVA KATOLIKA S MALO UDOMITELJA

Hrvatska ima više od 94% kršćana, a vrlo malo broj udomitelja, a i oni su u većinom stariji od 55 godina i sa završenom osnovnom školom

2 JE LI UDOMITELJSTVO STIGMATIZACIJA?

Ako je već samo udomiteljstvo stigmatizacija djece, zašto uopće usvajati zakon, i zašto se ne boriti da manjinske grupe ne budu stigmatizirane? (na slici susret udomitelja)

3 OBITELJ KAKVA JE BILA, VIŠE NE POSTOJI

Obitelj više nije puka „ekonomska jedinica“ u kojoj u doživotnome kršćanskome zajedničkom kućanstvu žive otac i majka koji privređuju

A da ćemo na to dugo čekati, bilo je vidljivo već prošli tjedan kada je saborski Odbor za obitelj, mlade i sport s dnevnoga reda „skinuo“ novi Zakon o udomiteljstvu zbog neusuglašenosti koalicijskih partnera HNS-a i HDZ-a, posebno o sadržaju 3. stavka 3. članka predloženoga Zakona koji udomiteljsku obitelj definira samo kao zajednicu „koju čine udomitelj, njegov bračni ili izvanbračni drug, djeca i drugi srodnici s kojima udomitelj živi u zajedničkom kućanstvu“, ali ne i kao zajednicu u kojoj „životni partneri“ ispunjavaju uvjete da bi udomili dijete. Nije trebalo dugo čekati da se – kao i uvijek do sada – zbog nesreće društveno izoliranih i marginaliziranih na zadnje noge počinjnu dizati „istinski“ borci za birače na sljedećim izborima

kako bi hrvatsku javnost upozorili da bi proširivanjem navedene definicije u pitanje došlo očuvanje hrvatskih katoličkih tradicionalnih vrijednosti. Ti kvaziborci za istinske kršćanske vrijednosti i za prava djece navode da bi djeca, ako bi ih posvojili „članovi obitelji duginih boja“ (to jest homoseksualci), bila „dvostruko stigmatizirana“: prvo, činjenicom jer se nalaze kod zamjenskih roditelja, i drugo, jer homoseksualni parovi „nisu dovoljno prihvaćeni u društvu“. Nitko se, međutim, ne pita: ako je već samo udomiteljstvo stigmatizacija djece (jer se nalaze kod „zamjenskih roditelja“), zašto uopće usvajati zakon, i drugo, zašto se ne boriti da u hrvatskome društvu određene manjinske grupe, pa time i homoseksualni parovi, ne budu stigmatizirani? Usto, najveći dio članova hrvatskoga društva u kojemu bi se trebala primjenjivati gore navedena odredba o pravu „životnih partnera“ oko udomljavanja ima sasvim negativan stav prema toj kategoriji ljudi i prema njoj pristupa s predrasudama. Također, mi na sve zakonske promjene na koje smo se obvezali pristupanjem u EU, premda su se one najavljujvale i prije, reagiramo sa zakašnjenjem, čuđenjem, zbog čega se stječe dojam da nismo upoznati što se zbiva u suvremenome društvu. A u njemu se zbiva nešto što ne želimo prihvatiti: onakvih tradicionalnih obitelji u kakvoj sam i sâm odrastao, a koju smatram nečim lijepim, dobrim i društveno korisnim, rijetko gdje više možemo naći. Moderni su trendovi takvi da je gotovo nemoguće vratiti kotač razvoja kako bismo se iznova uspostavilo obitelj onakvu kakvu smo neki od nas zapamtili. Obitelj je danas, htjeli mi to priznati ili ne, postala neka vrsta zombija „živućeg mrtvaca“ (kako bi to rekao Ulrich Beck). A to znači da je od pojma „obitelj“ ostalo samo ime, sadržaj je potpuno promijenjen i k tomu još, zakonski legaliziran i legitimiran. Obitelj više nije puka „ekonomska jedinica“ u kojoj u doživotnome kršćanskome zajedničkom kućanstvu žive otac i majka koji privređuju, njihova malodobna djeca, za koje je obitelj dječji vrtić, kao i roditelji bračnih partnera za koje je obitelj starački dom. No, ako slučajno i prođe HNS-ov prijedlog, mi u Hrvatskoj imamo jako zgodan alat kako to na veoma elegantna način onemogućiti: na raspolaganju nam stoji već dobro uhodani institut „priziva savjesti“, kojim će se moći koristiti oni koji budu odlučivali o udomiteljima. Tako da svi mogu mirno spavati. Ništa se neće promijeniti. Članovi obitelji „duginih boja“ morat će, kao i mnogi drugi, biti jako strpljivi. ●